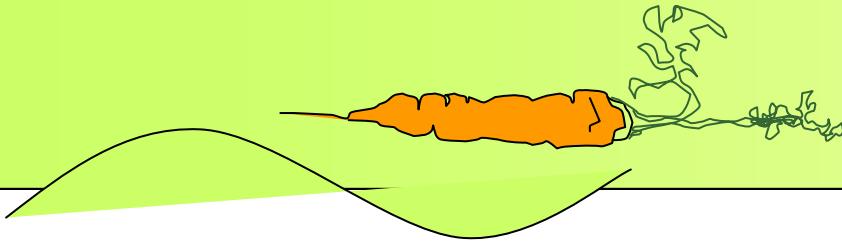

FINE NITI LOKALNIH RAZVOJA

program događanja
2012.

Dragi naši,

Udruga ZMAG – Zelena mreža aktivističkih grupa u suradnji s udrugama Izvor 2007 – Udruga ekoloških proizvođača Sisačko-moslavačke županije, IEP – Istarski eko proizvod, Žmergo i Aris provodi tijekom 2012. godine projekt Fine niti lokalnih razvoja. Želimo doprinijeti podizanju kvalitete života stvaranjem zdravijih i pravednijih odnosa na tržištu hrane. Premda svako područje ima svoje lokalne posebnosti i specifičnosti, svima nam je zajedničko što živimo u prostoru istih društvenih i ekonomskih pravila. Pravila koja ne doprinose razvoju lokalnih zajednica, već razbijaju niti koje vežu ljudе i resurse, okolinu i prirodu. Pozivamo vas da zajednički ponovo povučemo te niti!

Planirane aktivnosti promiču ekološku poljoprivredu, ohrabruju nove ekološke proizvođače da započnu proizvodnju te paralelno otvaraju nove prilike razvoju lokalnog tržišta takvih proizvoda razvijanjem grupe solidarne razmjene. Osnova ekološke proizvodnje je sjeme prilagođeno lokalnim uvjetima i posebnostima, a na području Hrvatske ekološkog sjemenarstva nema. Zbog toga smo kao cilj projekta postavili i promoviranje uzgoja i razmjene tradicijskih sorata kultiviranog bilja. Uključite se u naše radionice i tečajeve, sudjelujte na forumu za prehrambeni suverenitet, posjetite sajmove ekoloških proizvoda i razmjene sjemena. Molimo vas da zbog ograničenog broja sudionika i sudionica radionica i tečajeva svoje sudjelovanje što ranije najavite.

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

ISTARSKI EKO PROIZVOD
IEP
Udruga registriranih ekoloških proizvođača Istarske županije

kalendar aktivnosti

VELJAČA

- Tečaj ekološke poljoprivrede u praksi, Marčana kraj Pule – početak 28. 02.

OŽUJAK

- Tečaj ekološke poljoprivrede u praksi, Sisačko-moslavačka županija – početak 31. 03.
- Tečaj tradicijskog sjemenarstva povrća – početak 17. III.

TRAVANJ

- Radionica odgovorne potrošnje na Recikliranom imanju: Započnimo krug od sjemena – 14. 04.

SVIBANJ

- Radionica odgovorne potrošnje na Recikliranom imanju:
Naša hrana od polja do tanjura – 13. 05.
- Seminar o grupama solidarne razmjene—Zagreb—12. i 13. 05.
- Seminar o grupama solidarne razmjene—Velika Gorica —19. i 20. 05.
- Seminar o grupama solidarne razmjene—Sisak—26 i 27. 05.

LIPANJ

- Radionica odgovorne potrošnje na Recikliranom imanju: Što ćemo s otpadom – 17. 06.
- Eko sajam u opatiji—16 i 17. 06.

SRPANJ

- Fine niti lokalnih razvoja: forum za prehrambeni suverenitet u Hrvatskoj

KOLOVOZ

- Seminar o grupama solidarne razmjene—Pula 18. i 19. 08.
- Eko sajam u Opatiji 25 i 26.08.
- Seminar o grupama solidarne razmjene—Opatija—25 i 26. 08.

RUJAN

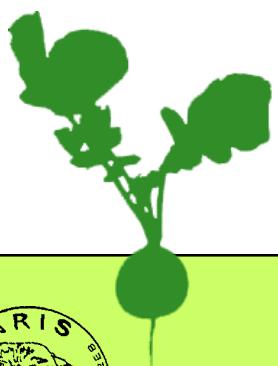
- Radionica odgovorne potrošnje na Recikliranom imanju: U znaku berbe i socijalne odgovornosti – 16.09.
- izlet na obiteljsko imanje Đakula u Sisačko-moslavačkoj županiji

LISTOPAD

- razmjena sjemena na Recikliranom imanju, Vukomerić – 13. 10.

STUDENI

- sajam i razmjena sjemena u Pazinu – 24. 11.

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

ISTARSKI EKO PROIZVOD
(EP)
Udruga registriranih ekoloških
proizvođača Istarske županije

tečajevi ekološke poljoprivrede

EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA U PRAKSI

IMANJE OPG KUFTIĆ, MARČANA, ISTRA

voditelj: Nenad Kuftić i suradnici

cijena: besplatno

prijave: nenad.kuftic@gmail.com

Kao jedan od pionira ekološke poljoprivrede u Hrvatskoj Nenad Kuftić proizvodi na svom imanju u Marčani kraj Pule već gotovo deset godina. Na 4ha uzgaja uglavnom povrće i voće koje plasira na sajmovima i pulskoj tržnici. Malom broju ekoloških proizvođača teško je opstati na tržištu koje se ipak po malo razvija. S druge strane, niz neobrađenih površina u Istarskoj županiji pogodnih za ekološku proizvodnju predstavlja veliki potencijal. Cilj tečaja je zbog toga motivirati nove proizvođače i uvesti ih kroz praksu u sve tajne uspješne ekološke proizvodnje te paralelno raditi na njihovom povezivanju s grupama

solidarne razmjene kao inovativnom tržišnom modelu.

Tečaj od osam radionica je namijenjen svima koji su se odlučili za pokretanje vlastite ekološke proizvodnje bilo kao zanimanja ili kao načina ostvarivanja dodatnog prihoda u kućnom proračunu. Sastojat će se od teoretskih predavanja upotpunjениh praktičnim radom u svim fazama proizvodnje.

Program tečaja:

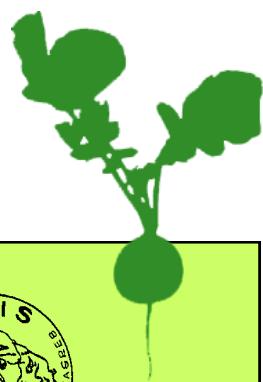
- 28.02. predavanje o ZELENOM PODUZETNIŠTVU tj. o samozapošljavanju u ekološkoj poljoprivredi i KORACI DO EKO MARKICE.
- 11.03. radionica o voćarstvu, sadnja i kalemljenje (praktični dio na eko imanju)
- 18.03. radionica o povrtlarstvu (teoretski dio i praktični o proizvodnji presadnika)
- 15.04. tečaj o izradi glistnjaka tj. proizvodnja gnojiva od kalifornijskih glista (teoretski i praktični dio na eko imanju)
- 29.04. radionica o pripremi zemlje za sadnju povrća i sadnja (teoretski i praktični dio na eko imanju)
- 24.06. radionica o zaštiti tla i biljaka od suše (praktični dio na eko imanju)
- 22.07. radionica o uzgoju lavande,berba i prerada (teoretski i praktični dio na eko imanju)
- 26.08. radionica o preradi ekološkog voća i povrća (praktični dio na eko imanju)

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

ISTARSKI EKO PROIZVOD
(EP)
Udruga registriranih ekoloških
proizvođača Istarske županije

tečajevi ekološke poljoprivrede

TEČAJ O MOGUĆNOSTIMA SAMOZAPOŠLJAVANJA U POLJOPRIVREDI IMANJA UDRUGE EKOLOŠKIH PROIZVODAČA "IZVOR", SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA

voditelji: članovi udruge Izvor

cijena: 100-150 kn po radionici

prijave: info@ekoudrugaizvor.hr

Udruga ekoloških proizvođača Sisačko-moslavačke županije „Izvor 2007“ okuplja već dugi niz godina ekološke proizvođače iz cijele županije. Osnivači su hvale vrijednom inicijativom okupili proizvođače iz raznih sektora ekološke proizvodnje te im omogućili odskočnu dasku u samim početcima proizvodnje. Zajedno smo prolazili kroz razne probleme i marljivo sakupljali iskustva koje ćemo kroz niz radionica ove godine podijeliti sa Vama.

PRAKSA I ISKUSTVO je ono što nas razlikuje odi niza drugih radionica sličnog sadržaja. Ako želite učiti na uspješnim primjerima iz prakse, onda je ovo za vas. Molimo vas da se zbog ograničenog broja polaznika prijavite na mail: info@ekoudrugaizvor.hr

Program tečaja:

31.03. Predavanje o mogućnostima samozapošljavanja u poljoprivredi

08.04. Pravilno planiranje eko-vrta

28.04. Gnojidba i zaštitna sredstva u ekološkoj poljoprivredi

12.05. Predavanje o nitratnoj direktivi

30.06. Isplativost eko uzgoja Lavande u RH, uzgoj i prerada

28.07. Ekološka prerada voća i povrća te plasman kroz turizam

25.08. Eko kupinom do zdravlja

01.09. Uzgoj i sušenje ljekovitog bilja

06.10. Jesenska obrada tla i ekološki uzgoj žitarica

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

reciklirano imanje

UDRUGA EKOLOŠKIH
PROIZVODAČA SISAČKO-
MOSLAVAČKE ŽUPANIJE
2 0 0 0 7

ISTARSKI EKO PROIZVOD
IEP
Udruga registriranih ekoloških
proizvođača Istarske županije

žmergo

tečaj tradicijskog sjemenarstva

TEČAJ TRADICIJSKOG SJEMENARSTVA POVRTNIH KULTURA

voditeljica: Sunčana Pešak

trajanje: 8 radionica, jedan vikend u mjesecu, 10-18h

cijena: 1200 kn (150 kn/vikend)

prijava: info@zmag.hr

Genetska raznolikost kultiviranog bilja u posljednjih se stotinu godina drastično smanjila. Ovaj tečaj mali je kamenčić u borbi za očuvanje genetske raznolikosti ali nadam se da će se pridružiti lavini takvih inicijativa pokrenutih u cijelom svijetu. Namijenjen je prvenstveno budućim čuvarima starih sori. Poželjno je da imate svoj vrt i osnovna znanja o ekološkom vrtlarenju ali ako nemate, a imate volje uključiti se pokušat ćemo zajedno naći rješenje. Kroz program tečaja dobiti ćete osnovnu edukaciju o sjemenarstvu kroz kombinaciju teorije i prakse. Teoretski dio biti će koncipiran od predavanja iz općeg sjemenarstva i specifičnog sjemenarstva svake od glavnih vrsta povrća koje čine našu prehranu te od zanimljivih priča iz prakse očuvanja genetske raznolikosti. U praktičnom dijelu zaronit ćemo ruke u zemlju i primijeniti naučeno. Radionice će se održavati u vrtu Recikliranog imanja koji je zamišljen kao ogledni i edukacijski vrt permakulture i genetske raznolikosti. Vikendima kada se u vrtu ne odvijaju radionice moći ćete volontirati i doprinijeti njegovom kreiranju i održavanju. U nastavku možete naći popis tema teoretskog dijela dok raspored praktičnih aktivnosti ovisi o vremenskim uvjetima i stanju u vrtu pa ćete o tome biti obaviješteni za svaku radionicu posebno. Prema volji i potrebi možemo dodatno zajednički organizirati posjete nekim zanimljivim uzgajivačima i organizacijama. Nitko od nas ne zna cijelu istinu o svijetu ali svatko čuva njen značajan dio. Isto tako nitko ne posjeduje ukupnu genetsku raznolikost bilja o kojem ovisi budućnost čovječanstva ali svatko ima pravo i odgovornost da se pobrine za jedan njezin dio. Što više ljudi preuzme to pravo i odgovornost imamo veću šansu za opstanak.

Program tečaja:

17. i 18. 03. Uspon i pad genetske raznolikosti i uvod u kućno sjemenarstvo (biologija kultiviranih vrsta, selekcija i čuvanje sortne čistoće, skupljanje i čišćenje sjemena, čuvanje i održavanje kolekcije)
28. i 29. 04. Sjemenarstvo u Hrvatskoj i u regiji Balkana i priča o porodici lukova (Alliaceae)
19. i 20. 05. Predstavljamo udrugu Arche Noah iz Austrije i porodicu glavočika (Asteraceae)
23. i 24. 06. Nikolaj Ivanović Vavilov i Vavilovljev institut za istraživanja u biljnoj proizvodnji u Rusiji; porodica krstašica (Brasicaceae) i lobodnjača (Chenopodiaceae)
21. i 22. 07. European seed campaign – sjemenarsko zakonodavstvo i politika; porodica lepirnjača ili mahunarki (Fabaceae)
18. i 19. 08. Korovi pratioci usjeva i njihova ugroženost; porodica pomoćnica (Solonaceae)
29. i 30. 09. Vandana Shiva: borba protiv biopiratstva; porodica štitarki (Apiaceae)
20. i 21. 10. Vrtni kukci i njihova uloga u opršivanju; porodica tikvenjača (Cucurbitaceae) i ostale povrtnе kulture iz različitih porodica

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

ISTARSKI EKO PROIZVOD
(EP)
Udruga registriranih ekoštampona
proizvodnja Istarske županije

radionice odgovorne potrošnje

ODGOVORNI POTROŠAČI

voditeljica: Gordana Meze

trajanje: od 11-16h (ručak u 14h)

cijena: 80,00kn (ručak uključen u cijenu)

prijava: info@zmag.hr

Ciklus od 4 radionice osmišljen je kao paket povezanih radionica da bi se djeci i odraslima predočilo koliko je važno biti svjestan što jedemo, odakle nam ta hrana dolazi i kako da budemo odgovorni potrošači. Uz razne zanimljive aktivnosti, kroz igru i zabavu te boravak u prirodi djeca će se upoznati s prirodnim ciklusom (rastom i uzgojem zdrave i prirodne namirnice) i od tih namirnica naučiti pripremiti neki fini obrok.

Program radionica:

14.04. Započnimo krug od sjemena

Učimo čemu sve služe sjemenke, uzbajamo minijaturni vrt (mala šuma za igračke, začinsko bilje za prozor) i sijemo sjeme u teglice. U teoretskom dijelu pričamo o porijeklu sjemenja, bankama biljnih gena i GMOu

13.05. Naša hrana od polja do tanjura

Upoznajemo se s planiranjem vrta, izrađujemo i oslikavamo oznake za svoje sadnice, crtamo isplanirani vrt. Naučit ćemo što je kompost i što sve biljkama treba da bi bile ljepše, veće i zdrave. Izrađujemo malo kućno kompostište. U predavanju ćemo prikazati prehrambeni krug, saznati što nam jamči eko markica, sto sve prolazi namirnica koju kupimo u trgovačkom centru u usporedbi s namirnicom uzgojenom kod lokalnog eko proizvođača.

17. 06. Što ćemo s otpadom

Učimo uočavati mogućnosti za smanjenje količine otpada, koristiti staru ambalažu i pričamo o velikoj štetnosti najlon vrećica. Napraviti ćemo svoje vrećice za kupovinu. Pričati ćemo i o energetskoj učinkovitosti proizvodnje hrane, problematici monokulturnog uzgoja i transportu namirnica. Razmijenit ćemo iskustva nabavljanja ekoloških proizvoda i prepoznavanja kvalitetnih proizvoda na tržnici.

16.09. U znaku berbe i socijalne odgovornosti

Uspoređujemo kupovne (uvozne) i naše uzgojene namirnice (mirisom, okusom...), izrađujemo svoju teglicu za zimnicu, vadimo sjemenke iz plodova i spremamo ih za sljedecu godinu i posjećujemo lokalne proizvođače. Učimo o socijalnoj i potrošačkoj odgovornosti, fair trade proizvodima i raspravljamo o tome što je loše u shoping centrima. Pričat ćemo o tome kako hrana koju jedemo utječe na našu kožu i izgled te o slow food pokretu.

IZLET NA EKOLOŠKO IMANJE ĐAKULA U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI

Za najmarljivije i najredovitije (treba prisustvovati na sve 4 radionice), organizirat će se BESPLATNI jednodnevni izlet na obiteljsko imanje „Džakula“ u Sisačko-moslavačkoj županiji s ciljem da polaznici uživo dožive život na selu. Ostali zainteresirani za posjet imanju koji nisu bili redoviti na radionicama ili im uopće nisu prisustvovali mogu se prijaviti i priključiti uz simboličnu cijenu (biti će formirana ovisno o broju zainteresiranih).

grupe solidarne razmjene

DVODNEVNI SEMINAR O GRUPAMA SOLIDARNE RAZMJENE

voditelj: Aleksandar Medić

trajanje: vikend

cijena: 50 kn

prijava: info@zmag.hr

Grupe solidarne razmjene (GSR) su model distribucije hrane i ostalih osnovnih potrepština zasnovan na direktnoj vezi između potrošača i proizvođača. To je jedan od najpraktičnijih oblika cjelovite kritične potrošnje zasnovan na vrednovanju lokalnih oblika proizvodnje. Uz pomoć njega, građanin može preuzeti kontrolu svoje potrošačke moći, što znači da može direktno poticati svoj lokalni teritorij u pravcu održivog razvoja. GSR spadaju u šire područje solidarne ekonomije, koja se ubrzano razvija u raznim krajevima svijeta. S jedne strane se širi zbog globalne materijalne krize, a sa druge strane zbog manjka ljudske povezanosti i općenito povezanosti ljudi za zemljom - teritorijem koji ih hrani. GSR modeli su djelotvorne spojnice koje svaki lik, uz malo truda, može ostvariti u svojoj sredini, da bi učinio svoj potrošački život održivijim i sigurno vrlo zanimljivijim.

Seminar ce biti održan vikendom i bit će podijeljen u dva dijela. Prvi dan ćemo dati uvod u pojам i prikazati jednu širu sliku raznoraznih načina na koji se može organizirati jedna takva grupa. Svaka grupa solidarne razmjene je posebna priča za sebe, zavisno od teritorija u kojem se nalazi (znači zavisno od ljudi i njihove kulture, društvenih osobina i prilika; proizvodnih, finansijskih i poljoprivrednih kapaciteta i sl.). Tako da će prvi dan biti uglavnom teoretski. Drugog dana ćemo se potruditi svi zajedno da sklopimo nekakav konkretan dogovor na terenu. Znači probat ćemo svi zajedno uvidjeti koji su prvi koraci za organiziranje jedne takve grupe u lokalnoj zajednici i probati odmah predvidjeti moguće kritične točke dogovora između proizvođača i potrošača.

Raspored održavanja seminara:

12. i 13. 05. Zagreb

19. i 20. 05. Velika Gorica

26. i 27. 05. Sisak

18. i 19. 08. Pula

25. i 26. 08. Opatija

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

ISTARSKI EKO PROIZVOD
(EP)
Udruženje registriranih ekoloških
proizvođača Istarske županije

forum za prehrambeni suverenitet

FINE NITI LOKALNIH RAZVOJA—FORUM ZA PREHRAMBENI SUVERENITET U HRVATSKOJ, SRPANJ, 2012.

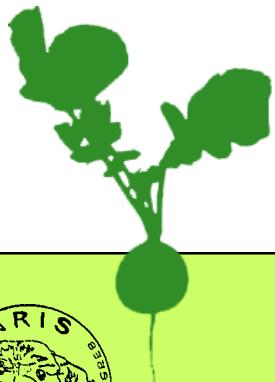
kontakt: info@zmag.hr

Prehrambeni suverenitet definiran je kao pravo naroda da demokratski utvrde vlastite sustave prehrane i poljoprivredne proizvodnje bez ugrožavanja drugih ljudi ili okoliša. U praksi pokret za prehrambeni suverenitet okuplja i osnaže sve grupe, udruge, pojedince koji su nosioci pozitivnih promjena prehrambenih sustava odozdo, počevši od običnih ljudi i njihove svakodnevice. U Hrvatskoj također postoje brojni primjeri pojedinaca i skupina koje su odlučile "uzeti stvari u svoje ruke" i učiniti ono što sami mogu da pokrenu pozitivne promjene. Ideja foruma je da se oni okupe na jednom mjestu i da se njihov rad učini vidljivim te da se pokrenu rasprave kako poboljšati postojeće sustave proizvodnje, distribucije i potrošnje prehrambenih proizvoda te da se pokrene suradnja. U tri dana foruma različite skupine proizvođača, potrošača i udruga kroz rasprave i radionice donijet će zaključke o tome kako poboljšati stanje prehrambenog suvereniteta u Hrvatskoj koji će biti objavljeni putem medija. Svoje ideje i proizvode moći će promovirati na sajmu, a planirani su i posjeti eko imanjima.

Ukoliko ste zainteresirani za sudjelovanje na forumu ili želite pomoći u organizaciji i logistici kontaktirajte nas na info@zmag.hr.

U ljeto prošle godine hrvatska delegacija sudjelovala je na Nyeleni: Forumu za prehrambeni suverenitet u Europi i ovaj lokalni forum na neki je način nastavak ovog djelovanja na lokalnom nivou. Više o forumu možete saznati na stranicama <http://www.nyelenieurope.net> gdje možete i preuzeti dokument Deklaracije za prehrambeni suverenitet preveden na hrvatski.

EKO SAJAM OPATIJA (EsO) - EDUKATIVNO PRODAJNA MANIFESTACIJA, OPATIJA, 16 i 17. 06. i 25 i 26. 08.

organizator: Udruga Žmerno

cijena: izlagači - besplatno, a posjetitelji - ovisi koliko napune svoje košarice! ;)

prijave za izlagače: zmergo@zmergo.hr

Ekološki sajam Opatija organizira se u svrhu promocije ekološke proizvodnje, poljoprivrede te održivog načina življenja. Odličan dan za sve Opatijce i posjetitelje Opatije da se upoznaju s lokalnim i regionalnim ekološkim proizvodima: hranom, kozmetikom, mogućnošću uređivanja doma, alternativnim izvorima energije, a sve putem edukativno prodajnog sajma, te raznih radionica i predavanja.

RAZMJENA SJEMENA I SAJAM EKOLOŠKIH PROIZVODA, 13. 10. RECIKLIRANO IMANJE, VUKOMERIĆ

organizator: udruga ZMAG

informacije i prijave za izlagače: info@zmag.hr

Prije kraja sezone ostaje nam da predstavimo što smo sve napravili tijekom godine i da razmijenimo sjemenke s prijateljima i kolegama. Na sajmu će sudjelovati ekološki proizvođači i sjemenari iz raznih dijelova Hrvatske pa će to biti jedinstvena prilika za suradnju i razmjenu iskustava kroz rasprave, predstavljanja različitih ideja i pristupa, a biti će sadržaja i za najmlađe vrtlare.

IZLOŽBA I RAZMJENA SJEMENJA U SKLOPU EKO SAJMA U PAZINU PAZIN, 24.11.2012.

informacije: nenad.kuftic@gmail.com

Sajam u Pazinu pod nazivom Pazi što jedeš — tradicijskom hranom protiv suvremenih bolesti kao i prošle godine promovira važnost očuvanja lokalnih tradicijskih recepata i iskustava prevencije i liječenja bolesti.

Ove godine u sklopu sajma održat će se izložba i razmjena sjemena tradicijskih sorti kao osnovi zdrave proizvodnje te edukativna radionica o čišćenju, zaštiti i čuvanju sjemena.

